

**БРИГАДНИ ГЕНЕРАЛ ПЕТАР ЦВЕТКОВИЋ,
ДИРЕКТОР ВОЈНОБЕЗБЕДНОСНЕ АГЕНЦИЈЕ**

БЕЗ ВЕЋИХ БЕЗБЕДНОСНИХ ПРОПУСТА

Скоро две године је бригадни генерал Петар Цветковић директор Војнобезбедносне агенције. Како каже, задовољан је оним што је Агенција постигла и како функционише, јер није било већих безбедносних пропуста у систему одбране, које није благовремено препознала и на њих одговарајуће реаговала. Није, међутим, задовољан бројним стањем, односно попуном. Истиче да служба подразумева и већи број специјалности за које је неопходан високо образован, стручан и софистициран кадар, који је немогуће задржати у систему првенствено због малих плата.

Такође наводи да су поједина законска решења на основу којих ВБА ради, али и остале сродне службе, ограничавајућа, јер под паролом заштите појединих људских права нека друга,

Данас се Агенција доживљава као модерна контраобавештајна служба, довољно опремљена и дорасла актуелним претњама, она која функционише у складу с највишим европским и светским стандардима, чији је рад доследно законски утемељен, што представља једну од најзначајнијих карактеристика. Све су то претпоставке на којима успешно штити систем одбране и доприноси националној и безбедности свих грађана.

попут права на безбедност, онемогућавају. Сматра и да је неопходно контролисати не само регуларне безбедносне и обавештајне службе већ и детективске агенције, те приватне безбедносне компаније које су, често, боље и опремљене. На тај начин могу се спречити различите злоупотребе.

Генерал Цветковић за „Одбрану“ говори и о избегличкој кризи као безбедносном изазову, својеврсном увозу небезбедности због ситуације на Блиском истоку, као и о деловању страних обавештајних служби у Србији, у амбијенту многобројних тензија у међународним односима, а уз уважавање наше политике војне неутралности, те превенцији на сузбијању криминала и корупције у систему одбране.

О. Прошлеких неколико месеци, с намером да се помогну поједи-

них држава Европске уније, у Србију је свакодневно присти-зало више од 1.000 избеглица из Сирије, Авганистана и Ирака, нестабилних подручја захваћених сукобима. Таква миграциска криза представља озбиљан безбедносни изазов и за веће и богаије земље од наше. Шта, у том смислу, чини Војнобезбедносна агенција?

– Република Србија се, као и земље у региону, суочава с појачаним приливом и транзитом миграната кроз своју територију, што негативно утиче на укупно стање безбедности, јер та лица потичу из подручја захваћених ратом, па је могућа инфилтрација припадника терористичких организација који учествују у сукобима на Блиском истоку.

Сем тога, безбедносни проблем представљају и криминалне активности у вези с илегалним пребацивањем миграната у нашу земљу, као и нелегалан транспорт лица која транзитирају кроз Западни Балкан ради уласка на територију Европске уније.

Сходно надлежностима, Војнобезбедносна агенција (ВБА) нема примарну улогу у праћењу поменутих миграција на простору Србије, али предузима превентивне мере праћења стања и процењивања могућих носилаца угрожавања безбедности Министарства одбране и Војске Србије, тежишно у зонама које се налазе на рутама кретања миграната кроз нашу земљу. Стога је и интензивирана сарадња Агенције са сродним службама у Републици, као и са страним партнерским службама.

О На укупну безбедносну ситуацију у нашој земљи свакако утиче криза на Блиском истоку. У тамошњим оружаним сукобима евидентирано је учешће људи и из нашег региона. Шта су појединачни проблеми, посебно у контексту њиховог могућег деловања по повратку с ратишта?

– У свету тренутно не постоји општи и јединствен став у односу на кризу на Блиском истоку, због чега се и не назире њен крај. У Сирији се, тренутно, сукобљава већи број оружаних формација, у чијим се саставима налази ви-

ше стотина хиљада људи, међу којима има и лица с ових простора.

Потенцијални проблем представљају појединци и групе који регрутују добровољце за упућивање у кризна жаришта (Сирија, Ирак, Украјина и слична подручја). Појава која заслужује пажњу јесте покушај екстремних појединаца и група, индоктринираних вахабијским учењем, које нема традиционално упориште код нас, да радикализују исламску веру. Током боравка у

Кадар којим Агенција располаже је високо стручан, изузетно моралан и мотивисан. Технички се не можемо поредити с највећим земљама, иако праћемо достигнућа колико нам то економске прилике дозвољавају, али захваљујући квалификованом људском ресурсу, да са нама сарађују. Врло често наши припадници особноћавају колеге из иностраних армија.

кризним жариштима, сем разних облика обуке и учешћа у оружаним сукобима, таква лица су посебно изложена верској индоктринацији, па после повратка у земљу могу да представљају опасност, имајући у виду могућност испољавања терористичког деловања. Појединци с ових простора који су ангажовани на ратишту у Сирији отворено прете повратком на Балкан, мобилизацијом својих следбеника и покретањем цехада.

Предузимајући мере на заштити Министарства одбране и Војске Србије, разменом података са сродним службама, крајем 2013. и током 2014. године регистрован је тренд повећања одласка држављана наше земље у кризна жаришта. Усвајањем измена и допуна Кривичног законика Републике Србије (8. октобра 2014), а које се односе на наше држављане који учествују у ратовима и оружаним сукобима у страним државама или за одлазак организују и врбују грађане Србије, тај

проценат је смањен. До сада није било случајева одласка припадника нашег система одбране у кризна подручја.

О У амбијенту страних шензија у међународним односима и нескривеним противуречностима између великих сила, чак и када је реч о глобалним безбедносним ризицима, на који начин се манифестује деловање страних обавештајних служби у Србији? Да ли наша полиција војне неуспешности у томе представља додатни изазов или релаксирајући фактор?

– Наша јасна и транспарентна политика сарадње са земљама Европске уније и водећим државама света, пре свега војна неутралност Републике Србије, смањила је ризике и претње од деловања и наступа страних обавештајних служби према Министарству одбране и Војсци Србије.

Заједнички проблеми, као што су борба против тероризма, организовани криминал или тренутно миграције, условили су и нове идеје о сарадњи и безбедности на међународном нивоу, у смислу стварања нових модела обавештајне сарадње на билатералном и мултирателарном плану. У оквиру међуармијске сарадње, Војнобезбедносна агенција непрекидно изграђује и развија партнерство са страним обавештајним службама из региона и света

На различитим дужностима у Војнобезбедносној агенцији, од најнижих до руководећих, ради нешто више од 12 одсто жена

на обострану корист, што уједно представља основ за стварање добрих и пријатељских односа међу оружаним снагама и државама које су за то заинтересоване.

Продужена рука сваке политике јесу стране обавештајне службе. Последњи догађаји између Руске Федерације и Украјине, рат у Сирији и мигранти који су преплавили Европу и нашу земљу, а посебно несугласице између Русије, САД и земаља Европске уније када је о томе реч, створили су реалан основ за деловање појединих страних

обавештајних служби, које прикупљају податке о политици националне безбедности Србије и покушавају да утичу на нашу спољну политику, како бисмо променили став о војној неутралности и сврстали се на једну страну.

Наша агенција је спремна да одговори на све те изазове и претње, непрекидно пратећи кључне проблеме глобалне и регионалне безбедности који могу да утичу на безбедност система одбране Србије.

Контраобавештајно деловање је, дакле, значајан сегмент рада ВБА, мада се често мистификује. У мери у којој то природа ваших активности дозвољава, можете ли конкретније рећи шта је служба учинила у прошлом времену?

– Министарство одбране и Војска Србије су веома значајне институције,

У саставу ВБА налази се група за интјерну контролу, потчињена директору. Током 2014. и 2015. године утврдила је одређене пројустје и неправилности у раду. Против несавесних појединаца покренула је дисциплинске поступке, а против два лица, која су грубо кршила процедуре, а у међувремену су пензионисана, поднела је кривичне пријаве.

које представљају стални предмет интересовања страних обавештајних служби. Војнобезбедносна агенција је, имајући то у виду, унапредила рад у праћењу методологије и деловања страних обавештајних служби од којих нам долазе претње, сем осталог, и разменом искустава с партнерским службама.

Тренутно расветљавамо више случајева обавештајног деловања према систему одбране, при чему смо дошли до значајних података о систематичном обавештајном истраживању и настану страних обавештајних служби, који ће бити предмет нашег даљег разјашњавања.

Припадници ВБА извршили су током прошле године више од 19.000 безбедносних провера за употребе система. Том приликом, с малим бројем људи и знањим финансијским ограничењима, проверили су више од 40.000 лица.

Претходних годину дана смо, такође, унапредили методологију контраобавештајне заштите лица, објекта и активности, о чему сведочи успешно ангажовање Војнобезбедносне агенције на контраобавештајној заштити више стотина

различитих активности у систему одбране. Као најзначајније издвајам Самит Кине и земаља централне и источне Европе, војне вежбе за подизање оперативне способности јединица Војске Србије и заједничке вежбе с оружаним снагама страних земаља – „Срем 2014“, „Platinum Wolf 15“, „Зима 2015“, „Iron Cat 2015“...

Да ли је Војнобезбедносна агенција открила и случајеве криминала и корупције у систему одбране? Како процењујете стање у тој области?

– Војнобезбедносна агенција у току претходне године није регистровала случајеве организованог криминала у

систему одбране, као ни према њему.

У сарадњи са сродним службама и надлежним тужилаштвом пресечена су два случаја корупције, један у области здравства, а други у области решавања статусних питања. Због тога смо поднели две кривичне пријаве и две допуне кривичних пријава против десет

Превентивним радом Агенције у последње две године смањен је број сложенијих кривичних дела у систему одбране. Припадници службе редовно, од почетка до краја, прате и реализацију све веће тендере у Министарству одбране и Војсци Србије.

лица (два официра, три подофицира, једног војног службеника и четири цивила). У оба случаја у току је судски поступак. Реч је о појединачним случајевима који нису представљали значајнију безбедносну претњу.

Агенција велику пажњу посвећује предузимању превентивних мера, чије се спровођење заснива на успостављању веома успешне сарадње и координације с органима руковођења, командовања и сродним службама. На основу тога предузимане су системске, организационе и друге мере за успостављање процедура на нивоу Министарства одбране и Војске Србије.

Овом приликом бих истакао да је у супростављању криминалној делатности у Министарству и Војсци Војнобезбедносна агенција остварила веома успешну и конструктивну сарадњу с Војном полицијом и осталим сродним службама у нашој земљи и надлежним тужилаштвима.

Годинама је и војна служба безбедности словила за стајни, прилично затворен и недодирљив систем, далеко од очију јавности, чији се рад и деловање шешко контролисало. Да ли се променила таква перцепција? Какав је данас однос јавности према ВБА?

– Медији имају моћ да значајно утичу на формирање представе и става јавности уопште, па тако и слике о Војнобезбедносној агенцији. Однос јавно-

сти према Агенцији мења се последњих година, када је ВБА започела својеврсно „медијско отварање“. Постала је пријемчивија за јавност, која је сада уверена да је служба део легалног система, с капацитетима да решава сложене безбедносне проблеме.

Данас се Војнобезбедносна агенција доживљава као модерна контраобавештајна служба, довољно опремљена и дорасла актуелним претњама, она која функционише у складу с највишим европским и светским стандардима, а чији је рад доследно законски утемељен, што представља једну од њених најзначајнијих карактеристика.

Све су то управо претпоставке на којима Агенција успешно штити систем одбране и, заједно са осталим елементима безбедносно-обавештајног система Републике Србије, допри-

Војнобезбедносна агенција, примера ради, захваљујући квалитетној сарадњи и размени података с великим службама света, има одличне информације о безбедносној ситуацији, ризицима и појединачним претњама у Либану и ЦАР, како би успешно заштитила наше контингенте ангажоване у тим земљама у мировним операцијама

носи националној безбедности и безбедности свих грађана.

Сматрам, сем тога, да јавност препознаје Војнобезбедносну агенцију као службу која својим професионалним радом пружа значајну помоћ Влади Републике Србије и осталим државним институцијама у доношењу најважнијих одлука. И њен однос с контролним и регулаторним телима у Републици одвија се у институционалном и законском оквиру.

Такође, у контексту најновијих глобалних безбедносних ризика, на пример сајбер претњи и актуелне мигрантске кризе, који су постали део наше безбедносне стварности, ВБА се доживљава као врло способна служба, која доприноси очувању националне и регионалне безбедности.

Рекао бих да је овог часа, због свега о чему сам говорио, слика јавности о

служби измењена у корист Агенције. Наравно, и даље треба радити на креирању њеног идентитета.

Недавно смо прославили Дан Војнобезбедносне агенције и 176 година откако су први војни законом Кнежевине Србије дефинисана и регулисана питања безбедносне и контраобавештајне заштите, којима се Агенција и данас бави, иако је имала различите организационе облике, називе, надлежности и задатке, као и методологију рада. Шта је још обележило годину на измаку?

– Током 2015. године детаљно смо операционализовали одредбе закона којима се уређују надлежности и овлашћења Војнобезбедносне агенције, доношењем подзаконских прописа који ближе уређују начин реализације наших функционалних задатака.

Посебну пажњу посвећујемо и стручном оспособљавању и мотивисању наших припадника за супротстављање савременим безбедносним изазовима и претњама, пре свега с намером да сваки наш припадник буде стручан, оспособљен и високомотивисан професионалац, јер смо свесни чињенице да управо људи представљају највећи квалитет наше агенције.

На крају, с поносом могу да истакнем да је ВБА својим целокупним ангажовањем значајно допринела несметаном функционисању Министарства од-

Када је реч о предстојећим организационим променама, Агенција ће се прилагођавати структури и потребама Војске, иако што ће формирају своје групе тамо где се отварају нове касарне. Проблем, међутим, представља чињеница да ни у таквим околностима не може повећавајући бројно стање.

бране и одржавању, те развијању оперативних и функционалних способности Војске Србије, као и унапређењу заштите безбедности читаве наше земље и свих њених грађана. ■

Владимир ПОЧУЧ
Снимио Горан СТАНКОВИЋ